

Sinisellä
Sydämellä

Rovaniemen Palloseuran toimintaohje lasten ja nuorten koskemattomuuden turvaamiseksi

Tämän toimintaohjeen tarkoitus on auttaa kaikkia Rovaniemen Palloseuran toiminnassa mukana olevia aikuisia turvaamaan seuran toimintaan osallistuvien lasten ja nuorten koskemattomuus. Ohjeissa kuvataan myös toimintatapa, jos lapsen henkilökohtaista koskemattomuutta on loukattu tai näin epäillään tapahtuneen.

1. Avoimuus

Parhaita keinoja ongelmien ehkäisemiseksi on puhua avoimesti myös hankalista asioista. Ikäviä asioita voi tapahtua myös meidän seurassamme ja se tulee uskaltaa sanoa ääneen. Avoimen keskustelun avulla monia ongelmia voi estää jo ennalta. Tämäkään aihe ei saa olla tabu vaan yksi keskustelunaihe muiden joukossa esimerkiksi toimihenkilö-, valmentaja- tai vanhempainilloissa.

Seuran toiminnassa mukana olevan lapsen pitää tietää, kenen puoleen hän voi kääntyä, jos asia askarruttaa tai hänen koskemattomuuttaan on rikottu.

Rovaniemen Palloseurassa vastuuhenkilöt lasten ja nuorten koskemattomuuteen liittyvissä asioissa ovat junioripäällikkö alle 15-vuotiaissa pelaajissa sekä valmennuspäällikkö sitä vanhemmissa. Junioripäällikön ja valmennuspäällikön puoleen voi kääntyä myös muissa joukkueen sisäisissä ongelmatilanteissa.

Kaikki seuran pelaajat ja vanhemmat voivat kääntyä hänen puoleensa joko suoraan, oman joukkueensa joukkueenjohtajan tai ikäluokan vastuuhenkilön kautta. Yhteydenotot käsitellään luottamuksellisesti. Mahdollisissa rikosepäilyissä käännytään aina poliisiin ja lastensuojeluviranomaisen puoleen.

2. Tietoisuus

Häirintä ja hyväksikäyttö voi olla yhtä hyvin fyysistä, henkistä tai seksuaalista. Häirintä voi ilmetä esimerkiksi

- Nimittelynä
- Vihjailuina
- Ulkonäköön tai yksityiselämään liittyvinä kommentteina
- Kosketteluna
- Halventavina/seksistisinä vitseinä

Jokainen kokee yksilöllisesti omat rajansa ja häirinnän määrittelyssä keskeistä onkin henkilön oma kokemus siitä, että hän on tullut häirityksi. Häirintään voi siten syyllistyä myös ajattelemattomuuttaan tai vahingossa.

Jokaisen seuran toiminnassa mukana olevan aikuisen pitää puuttua asiaan havaitessaan häirintää tai väkivaltaa. Kannattaa huomioida, että vaikka lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ikäraja on 16 vuotta,

Sinisellä
Sydämellä

suojaa laki alle 18-vuotiaita, kun nuori on alisteisessa asemassa tekijään nähden. Tällaiseksi asemaksi tulkitaan mm. valmennussuhde.

Häirintää voi tapahtua myös lasten ja nuorten kesken. Aikuisen puuttumattomuus voidaan tulkita sen äänettömäksi hyväksynnäksi. Puuttumattomuus antaa tilaa väkivallan ja häirinnän kasvulle.

Joukkueiden toimihenkilöiden ja valmentajien tietoisuutta asiasta lisätään ohjaamalla heitä perehtymään tähän toimintaohjeeseen sekä keskustelemalla näistä aiheista toimihenkilöiden ja valmentajien tapaamisissa / koulutuksissa.

3. Läpinäkyvyys

Mahdollisuuksien mukaan pyritään siihen, että ryhmän kanssa toimii aina vähintään kaksi aikuista. Erityisesti tämä pyritään varmistamaan turnauksissa/leireillä, joissa ryhmä on yön yli. Toiminnassa vältetään tilanteita, joissa aikuinen ja lapsi ovat kahdestaan, jos kahdenkeskiseen toimintaan ei ole erityistä syytä (kuten henkilökohtaiset kehityskeskustelut ym.).

Jos ryhmätoiminnan lisäksi pelaajille annetaan henkilökohtaista valmennusta/ohjausta, järjestetään se seuran tiloissa tai kentillä ja pyritään huolehtimaan siitä, että vähintään toimintaan osallistuvien pelaajien vanhemmat sekä joukkueenjohtaja tietävät asiasta.

4. Rikosrekisteriotteen selvittäminen

Lasten ja nuorten kanssa toimivilta seuran työntekijöiltä selvitetään lakisääteinen rikosrekisteriote heidän tullessaan seuran toimintaan mukaan. Tämän lisäksi seurassa on linjattu, että rikosrekisteriote pyydetään myös valmentajana, joukkueenjohtajana, huoltajana ja hallituksen päätöksellä myös muussa tehtävässä toimivalta vapaaehtoiselta. Lomake suostumuksen hankkimiseksi on ohjeen liitteenä.

Uutta valmentajaa rekrytoidessa käydään hänen kanssaan läpi sitoutuminen tähän toimintaohjeeseen. Valmentajasopimuksen laatimisen yhteydessä sekä joukkueenjohtajana tai huoltajana aloittavilta henkilöiltä hankitaan suostumus rikosrekisteriotteen selvittämiseksi.

Joukkueenjohtajan suostumuksen hankkimisesta huolehtii urheilujohtaja. Joukkueenjohtaja huolehtii joukkueensa huoltajien suostumusten hankkimisesta ja toimittamisesta urheilujohtajalle annetussa aikataulussa. Suostumukset säilytetään kootusti ja käydään läpi vähintään vuosittain. Seuran toiminnasta poistuneiden suostumukset hävitetään samalla.

Rikosrekisteriotteet selvitetään kootusti hallituksen päättämin aikaväleihin. Selvittämisestä huolehtii urheilujohtaja, joka myös käsittelee saapuneet rikosrekisteriotteet. Kyseessä olevan henkilön tietoihin voidaan tehdä ainoastaan merkintä, että ote on käsitelty sekä otteen päiväys. Otteen sisällöstä ei saa tehdä merkintöjä eikä sitä saa kertoa eteenpäin.

Käsittelyn jälkeen ote luovutetaan henkilölle, jota asia koskee. Ennen otteen luovuttamista sitä säilytetään niin, että se ei voi päätyä muiden käsiin. Luovutus hoidetaan ilmoittamalla ajankohdat, jolloin otteen voi käydä noutamassa seuran toimistolta tai muusta erikseen sovitusta paikasta. Jos otetta ei saada toimitettua kuukauden sisällä, se hävitetään luotettavalla tavalla.

Sinisellä
Sydämellä

Mikäli rikosrekisteriote ei ole puhdas tai henkilö ei anna suostumustaan otteen selvittämiseen, ei henkilöä oteta mukaan seuran toimintaan.

Rikosrekisteriotteen selvittäminen perustuu lakiin lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä (148/2014).

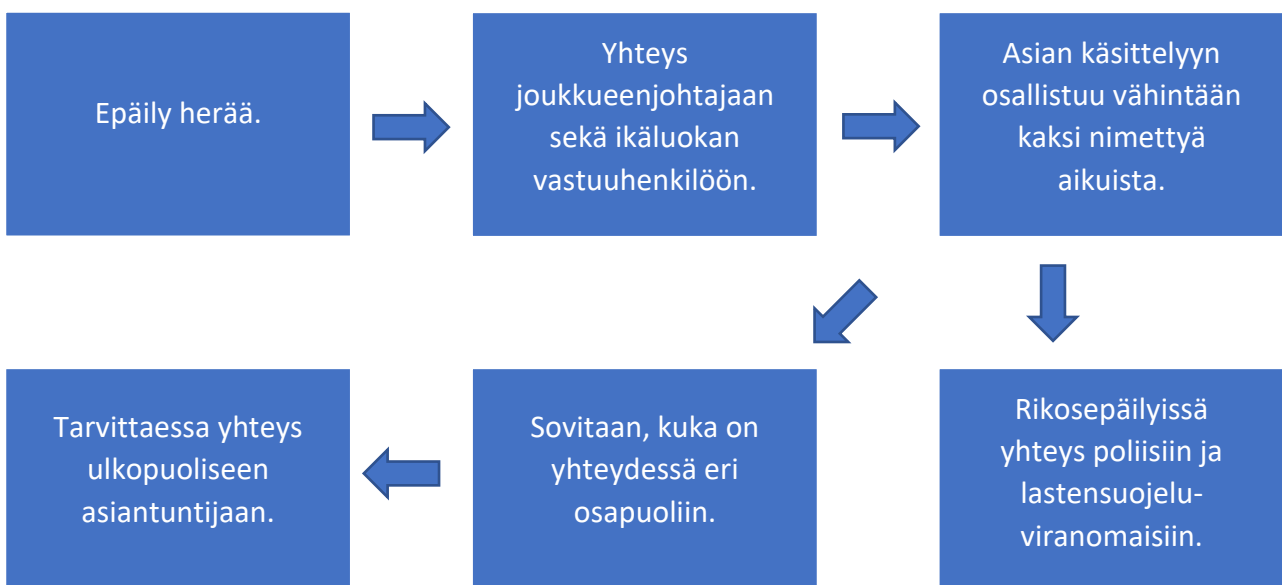
5. Varhainen puuttuminen

Kaikki epäilyt häirinnästä, väkivallasta tai hyväksikäytöstä otetaan vakavasti. Asiaan tartutaan jo siinä vaiheessa, jos herää epäily, että aikuisen ja lapsen tai nuoren välinen suhde on menossa väärään suuntaan. Huolehditaan siitä, että asia tulee käsitellyksi viipymättä.

Asian käsittelyn ollessa kesken pyritään asian vakavuudesta riippuen varmistamaan, että kyseinen aikuinen ei ole yksin lasten tai nuorten kanssa seuran toiminnassa. Rikosepäilytapauksessa aikuinen voidaan vapauttaa tehtävästään rikostutkinnan ajaksi.

Akuutissa tilanteessa soitetaan aina hätäkeskukseen 112.

Tapausten käsittelyprosessi:

6. Tasapuolisuus

Jos asia etenee poliisille tai muulle viranomaiselle, huolehtivat nämä tahot asian selvittämisestä. Seura käsittelee tapaukset, joita viranomaiset eivät ota käsittelyyn. Varmistetaan, että kaikilla osapuolilla on mahdollisuus tulla kuulluksi. Asia selvitetään tasapuolisesti ja kaikkien oikeusturvaa kunnioittaen.

*Sinisellä
Sydämellä*

7. Viestintä

Asian käsittelyn ollessa kesken, on tiedotusvastuu seuran puheenjohtajalla. Hän huolehtii, että asia ja sen eteneminen on kyseessä olevan perheen, epäillyn tekijän sekä muiden asianosaisten tiedossa. Muita asianosaisia ovat yleensä ainakin samaan joukkueeseen kuuluvat pelaajat ja heidän vanhempansa.

Keskeinen tiedotettava asia on, että asia tullaan selvittämään huolellisesti ja tärkeintä on häirintää, hyväksikäyttöä tai väkivaltaa kokeneen lapsen tai nuoren tukeminen sekä kaikkien toiminnassa olevien lasten ja nuorten turvallisuuden ja koskemattomuuden varmistaminen. Varsinaista epäilyn sisältöä ei kerrota eteenpäin ellei se ole välttämätöntä. Mahdolliset ulkopuoliset ja median tiedustelut ohjataan seuran puheenjohtajalle.

8. Jälkihoito

Kun asia on selvitetty, on tärkeää huolehtia tapahtuneen jälkihoidosta. Tapahtuman uhri (teon kohde tai syyttömäksi todettu epäilty) tarvitsee tukea ja apua asian käsittelyyn. Ulkopuolisiin asiantuntijoihin kannattaa turvautua matalalla kynnyksellä riittävän tuen varmistamiseksi.

Asia koskettaa tapahtuman vakavuudesta riippuen vähintään kyseessä ollutta joukkuetta (pelaajat, vanhemmat, valmentajat, toimihenkilöt) ja heille järjestetään mahdollisuus käsitellä asiaa yhdessä seuran nimettyjen vastuuhenkilöiden johdolla, tarvittaessa ulkopuolista asiantuntijaa hyödyntäen. Lievemmissä tapauksissa riittää tiedottaminen käsittelyn lopputuloksesta edellä mainituille tahoille. Tiedotusvastuu on seura puheenjohtajalla.

Nimetyt vastuuhenkilöt selvittävät tuen tarpeen myös muissa ryhmissä (työntekijät, toimihenkilöt, muut joukkueet ja valmentajat).